

δημιουργός της. Μέ θυμους, στενοχώριες και μέ θυσίες πολλές παραδίδει
ή μάνα στη ζωή ζωντανά βλαστάρια, όρνια πολλοκάρια, που κείτουν τη λάμπα
και τραγουδούν, χορεύουν τόν πυρρίχιο και καταξιώνουν την όξια και την
όμορφη της ζωής. Και όμως, έρχεται ένσπόντεχα τό σπαθί τοῦ Χάροντα, γιά
νά κόψει τό νήμα της ζωής ενός πολλοκάριου. Άρδαστάς δ πόνος της μά-
νας, γοερός δ θρήνος της. Ή ποντιακή μούσα μάς δίνει τό μοιρολόγι της
ψυχής της μ' αὐτοῦς τοῦς στίχους. . . .

Σειρά ποντιακά ὁλογραφικῶν ἐμποπῶν ἀπό τήν ΥΕΜΕΔ τῆς Π.Ε.Π.Σ.

. ἐμποπή 226 (30-3-1980)

Άκούτε τή λαογραφική ἐμποπή τῆς Πονελληνίου Ἐνώσεως Ποντιακῶν Σωμα-
τείων - Ποντιακή ἡχώ - πού γράφει καί ἐπιμελεῖται δ Στάθης Εὐσταθιάδης.

. τό σῆμα εἰρήνη

Άγαπητοί ἀκριστοί,

Μπολόντας στή Μεγάλη ἑβδομάδα καί ζώντας κατὰ τή διάρκειά της τά πάθη
τοῦ Σωτήρος Χριστοῦ, δοκιμάζουμε τό πιό συγκλονιστικό ἀνθρώπινο συναίσθη-
μα. Ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ, Μέγας εὐεργέτης τῆς ἀνθρωπότητας, θανατώνεται ἀπό
τούς εὐεργετηθέντας ἀπό Αὐτόν ἀνθρώπους. Μέ τήν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου λά-
μπει ἡ ἀλήθεια, ὅμως ἡ συναίσθηση τῆς ἀχαριστίας πρὸς τόν Σωτήρα ἀφήνει
μέσα στήν ἀνθρώπινη ψυχή ἀνεξίτηλα τό ἔχνη ἀπό τό βαρύ πόνο καί τή μεγά-
λη εὐθύνη.

Καί ἐνῶ ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ δίνει τήν ἐλπίδα γιά τήν ἀνάσταση κα-
θε ἀνθρώπου, οἱ κοινοί θνητοί τρέμουν πάντα μπροστά στό θάνατο. Ὁρηνοῦν
οἱ ἀπλοῖκοι ἀνθρωποι γιά τόν χαμό ενός ἀγαπημένου προσώπου.

Ή λαϊκή μούσα ἐκφράζει τόν πόνο τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, πού εἶναι βα-
ρειά θλιμμένα καί ἀπαρηγόρητα.

Τό ποντιακό μοιρολόγια ἀποτελοῦν χαρακτηριστικό κεφάλαιο τῆς λαϊ-
κῆς μας μουσας. Φανερώνουν τήν ἀπέραντη ὀγύπη πρὸς τή ζωή καί ταυτόχρο-
να τόν βαθύτατο πόνο γιά τόν θάνατο.

Άνάμεσα στά ποντιακά μοιρολόγια, τῆς μάνας τό μοιρολόγι γιά τό παιδί
της, πού τό ἔρπαξε δ Χάροντας, εἶναι τό πιό συγκλονιστικό.

Άνασταίνει ἡ μάνα μέσα στά σπλάχνα της τήν ἴδια τή ζωή. Γίνεται

δημιουργός της. Εξ ὁδῶνες, στενοχώριες καί μέ θυσίες πολλές παραδίνει
 ἡ μένα στή ζωή ζωντανά βλαστάρια, ὠραῖα παλληκάρια, πού πάζουν τή λάρρα
 καί τραγουδοῦν, χορεύουν τόν πυρρίχιο καί καταξιώνουν τήν ὄξια καί τήν
 ὁμορφιά τῆς ζωῆς. Καί ὅμως, ἔρχεται ἀναπάντεχα τό σπαθί τοῦ λάροντα, γιά
 νά κόψει τό νῆμα τῆς ζωῆς ἐνός παλληκαριοῦ. Ἀβάσταγος ὁ πόνος τῆς μά-
 νας, γοερὸς ὁ θρήνος της. Ἡ ποντιακή μοῦσα μᾶς δίνει τό μοιρολόγι τῆς
 ψυχῆς της μ' αὐτοὺς τοὺς στίχους. . . .

. Λ Υ Ρ Α (σέ υπόμνηση)

Ραχιδόπο μ' ἀτιαβλεπτοῦ καί πῶς ἐταβιρεῦτες,
 καί πέτρα μ' ἀπελένετο καί πῶς ἐπελεμέθες;

Δηλῶδῆ, περήφανο βουνό μου, πῶς καταγκρεμίστηκες. Σκληρὴ πέτρα, πῶς
 κατὰσκηλίστηκες. . . . Καί συνεχίζει ἡ μένα τό μοιρολόγι γιὰ τό χαμό
 τοῦ παιδιοῦ της. . . .

Ρίζα μ' τ' ἐσόν τήν καμονήν καί τ' ἐσόν τή φουρτοῦναν,
 νά σύρ' ἀτο, κί σύρκεται, νά χάν' ἀτό, κί χᾶται,
 νά σύρ' ἀτο σόν οὐρανόν, ὃ ἦλεν σκοτινεύει,
 νά σύρ' ἀτο σὴν θάλασσαν, παπόρια πατουρεύει.

Εἶναι τόσοσ μεγάλος ὁ πόνος σου, παιδί μου, πού, ἄντὸν στείλω στὸν οὐ-
 ρανό, θά σκοτεινιάσει ὁ ἥλιος κι' ἄν τόν ρίξω στή θάλασσα, θά βουλιάξουν
 τὰ καράβια.

Κι' ἄν σύρ' ἀτο σὸ μεσοστρότ', θά κόψτ' καί τοί διαβῶτες.
 Καλλίον σύρ' ἀτο ἐγὼ κι' ὅς τοιτσιανίζ' ἐμένα.

Δέν τόν διώχνω τόν πόνος σου μακριά ἀπὸ μένα. Λατρευτό μου παιδί,
 εἶναι βαρὺς καί ἡ φύση δέν τόν ἀντέχει. Ἄς μείνει μέσα στή δική μου
 ψυχὴ κι' ὅς τήν λύσει σιγά-σιγά. . . .

. ἡ λύρα σταματᾷ

Ὁ πόνος καί ἡ χαρὰ πολλές φορές συνυπάρχουν καί συμπορεύονται.
 Συχνά, πόνω στή μεγάλη χαρὰ ἔρχεται ἀναπάντεχα ἕνας βαρὺς πόνος.

Εἶναι πολὺ χαρακτηριστικὸ τό ποντιακὸ τραγούδι τοῦ γάμου γιὰ
 μίαν ὁρφανὴ ἀπὸ πατέρα νύφη.

Ὑμῶται ἡ κόρη ἡ ὁρφανὴ τόν νεκρὸ πατέρα της κατὰ τήν ὥρα τοῦ
 γάμου της. Ἡ ποντιακή μοῦσα φάλλει τό τραγικὸ μαγεμένο τῆς στιγμῆς.

. Λ Υ Ρ Α (σέ υπόμνηση)

Τὴν στολίζουν τὴ νύφη. Ἡ δὲ, δέν προχωροῦν γιὰ τὰ στεφανώματα. Παραγγέλλουν ἀπὸ τὸν ἄδελφόν τὸν πατέρα της. Καί ὁ νεκρὸς πατέρας παίρνει τὴν εἴδηση καί δίνει μάχη μέ τὸν Χάροντα. Ἄν τὸν νικήσει, θάρθεῖ στὸν ἐπάνω κόσμο, σὲ γάμο τῆς κόρης του. Ὅμως, ἄλλοί μοι νοῦν... Νικητὴς καί πάλι ὁ Χάροντας... Καί τότε, ὁ τραγικὸς πατέρας στέλνει μήνυμα στὸν ἐπάνω κόσμο. Τὸ ἀπευθύνει στοὺς καλοὺς φίλους. Νὰ συμπαρασταθοῦν ἐκεῖνοι τὴν ὀρφανὴ κόρη του.

Ἄς τρῶν' καί πίν' οἱ φίλοι μου καί παραστέκν' τὴν κόρη μ'.

. ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

(Στὸ ὑπόλοιπο μέρος τῆς ἐκπομπῆς μεταδίδονται διάφορα πονετικά ποντιακὰ τραγούδια -)

. ΛΥΡ - ΤΡΑΓ (4 σκοποὶ)

Ἐδῶ τελειώνει ἡ ἐκπομπή μας.

Κοντά σας καί πάλι τὴν ἐρχόμενη ἐβδομάδα τὴν ἴδια μέρα καί ὥρα.

. Σ Η Μ Α

Ἀκούσατε τὴ λαογραφικὴ ἐκπομπή τῆς Μανελληνίου Ἑνώσεως Ποντιακῶν Σωματείων - Ποντιακὴ ἡχώ - ποὺ γράφει καί ἐπιμελεῖται ὁ Στάθης Εὐσταθιάδης.

. τὸ σῆμα σβήνει